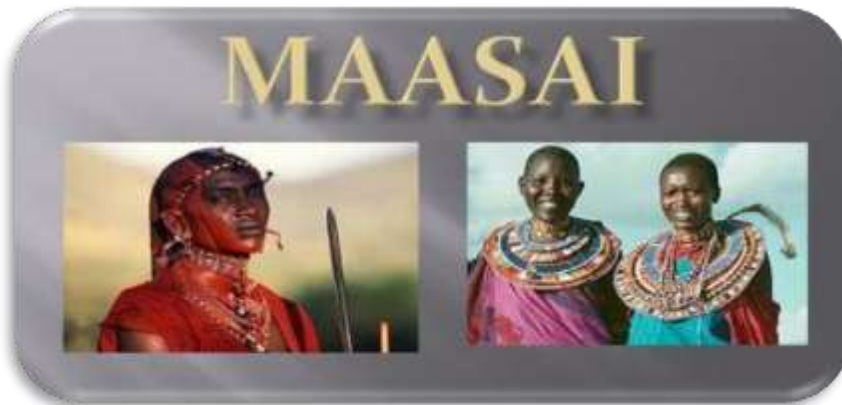

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

شناخت جامعه ماسایی در سطح بین المللی به دلیل فرهنگ متمایز

محمدرضا خطیبی والا

داستان‌ها و سنت‌های مردم کنیا که قدمت آن به قرن‌ها برمی‌گردد، از جذاب‌ترین داستان‌ها در جهان است. آنها از طریق فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی کشور را غنی کرده‌اند که هر کدام داستان‌های منحصر به فرد خود را دارند.

کنیا امروزه یک موزاییک فرهنگی است - کشوری با تنوع فرهنگی غنی که نزدیک به ۵۰ فرهنگ متمایز و رنگارنگ را در خود جای داده است.

موزه‌های ملی کنیا دارای اشیاء و مصنوعات است که داستان‌های جوامع را بیان می‌کنند، که نشان‌دهنده تنوع قومی و فرهنگ‌های پر جنب و جوش این کشور است. بسیاری از شیوه‌های فرهنگی هنوز هم امروزه مورد استقبال قرار می‌گیرند، اما تحت تأثیر تغییرات جامعه قرار گرفته‌اند.

اما وقتی صحبت از استفاده از فرهنگ برای ایجاد قابلیت‌های قدرت نرم دیپلماتیک کنیا می‌شود، بدون شک بهترین سلاح در زرادخانه کنیا، فرهنگ ماسایی است.

تعداد بسیار کمی از فرهنگ‌های آفریقایی می‌توانند مدعی شهرت و جذابیت جهانی باشند که فرهنگ ماسایی در طی سال‌ها در سطح محلی و بین‌المللی به دست آورده است.

ماسایی‌ها در دهه‌های اخیر به لطف فرهنگ عامه و گردشگری انبوه به چهره نمادین آفریقا تبدیل شده‌اند. تصویر آنها در بروشورها، مجلات و بیلبوردهای سراسر جهان نمایش داده می‌شود.

جامعه ماسایی در سطح بین‌المللی به دلیل فرهنگ متمایز، آیین‌ها، "رقص پرش از ارتفاع"، لباس‌های سفارشی و جنگجویان شجاع خود شناخته شده است

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

قبیله ماسایی چه کسانی هستند؟

یکی از قبایل معروف آفریقا، مردم کوچ نشین و دامدار ماسایی، یک گروه قومی نیلوتیک هستند که در بخش‌های منتخب اما بزرگی از شمال، مرکز و جنوب کنیا و در آن سوی مرز در شمال تانزانیا ساکن هستند.

ماسایی ها تاریخ طولانی و پیچیده ای دارند و منشا آنها در هاله ای از رمز و راز پنهان شده است. برخی از مورخان بر این باورند که ماسایی ها از نسل گروهی از جنگجویان هستند که در قرن شانزدهم از دره نیل مهاجرت کرده اند، در حالی که برخی دیگر معتقدند که آنها فرزندان گروهی از مردم نیلوتیک هستند که در قرن سیزدهم از شمال مهاجرت کرده اند.

علیرغم منشأ نامشخص ماسایی ها، ماسایی ها دارای یک هویت فرهنگی قوی و متمایز هستند. آنها میراث فرهنگی غنی دارند که در موسیقی، رقص و هنر آنها منعکس شده است و پیوند عمیقی با سنت ها و آداب و رسوم خود دارند.

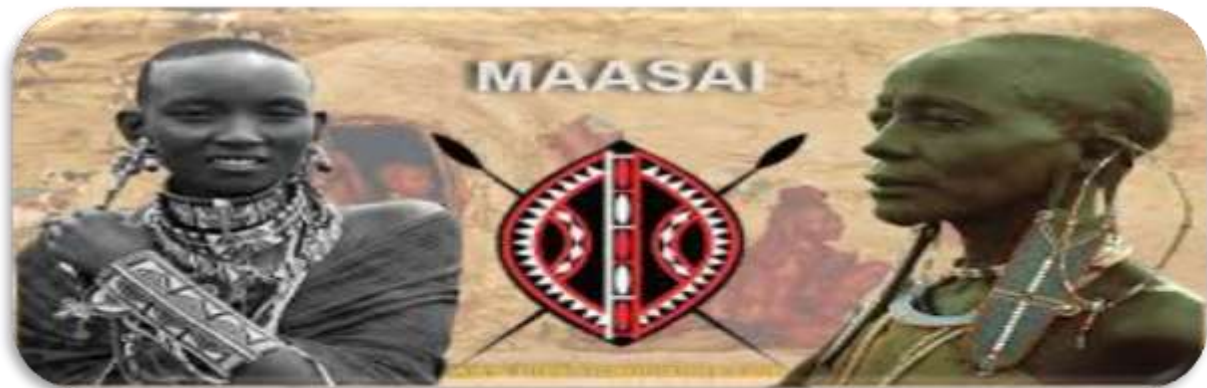

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

کنیا برای پیگیری ماسایی ها مشکل دارد زیرا آنها به طور مداوم در حال مهاجرت هستند و گهگاه از مرزهای ایالتی عبور می کنند. با این حال، دولت کنیا در سرشماری سال ۲۰۱۹ حدود ۱.۲ میلیون نفر ماسایی را شمارش کرد.

ماسایی ها به دلیل منشاء سنتی آنها از مناطق اطراف منطقه حفاظت شده بازی ماسایی مارا در کنیا و آموسلی در نزدیکی مرز تانزانیا تا حدودی قومیت شناخته شده ای در شرق آفریقا هستند. ماسایی ها به زبانی به نام ماآ صحبت می کنند و منشأ مشترک نیلوتیک آنها را به طرق مختلف به قبیله کالنجین کنیا مرتبط می کند که به دلیل تولید برخی از بهترین دوندگان مسافت طولانی در جهان مشهور است. ماسایی ها دارای ویژگی های منحصر به فرد زیادی در مورد فرهنگ خود هستند و برخی از آنها در زیر ذکر شده است، از جمله: لباس، رژیم غذایی و شیوه زندگی آنها.

پناهگاه ماسایی: قبیله ماسایی، که از لحاظ تاریخی مردمی کوچ نشین بوده اند، به طور سنتی برای ساختن مسکن های غیرمعمول و جالب خود به مواد در دسترس و فناوری بومی متکی بوده اند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

خانه سنتی ماسایی برای افرادی که در حال حرکت بودند طراحی شده بود و بنابراین خانه‌های آن‌ها از نظر طبیعت بسیار ناپایدار به حساب می‌آمد. خانه‌ها یا دایره‌ای هستند یا نانی شکل و توسط زنان ساخته می‌شوند. روستاهای آن‌ها در یک Enkang (حصار) دایره ای است که توسط مردان ساخته شده است و این امر از گاوهای آن‌ها در شب در برابر حیوانات وحشی محافظت می‌کند.

فرهنگ ماسایی: جامعه ماسایی طبیعتاً مردسالارانه است، با مردان بزرگ ماسایی که گاه بزرگان بازنشسته به آنها ملحق می‌شوند و اکثر مسائل اصلی قبایل ماسایی را تعیین می‌کنند. برای مردم ماسایی که به شیوه سنتی زندگی می‌کنند، پایان زندگی عملاً بدون مراسم رسمی تشییع جنازه است و مرده‌ها برای لاشخورها در مزارع رها می‌شوند. دفن در گذشته فقط برای سران بزرگ اختصاص داشت، زیرا ماسایی‌ها معتقد بودند که دفن برای خاک مضر است.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران کنیا - نایروبی

سبک زندگی مردم ماسایی سنتی بر گاوهای آنها متمرکز است که منبع اصلی غذا را تشکیل می دهند. در میان ماسایی ها میزان ثروت یک مرد از نظر فرزندان و چهارپایان است. آنها معتقدند مردی که گاو فراوان داشته باشد اما فرزندان زیادی نداشته باشد فقیر محسوب می شود و برعکس.

یک افسانه ماسایی می گوید که خداوند همه گاوهای روی زمین را به آنها عطا کرد، و در نتیجه این باور به وجود آمد که خش خش قبایل دیگر به دلیل ادعای آنچه به حق آنها است، اما عملی که اکنون بسیار کمتر رایج شده است.

سنت شکار شیر - اما دیگر تمرین نمی شود

در دهه های گذشته، مردان جوان ماسایی با کشتن آیینی شیر - چه به تنهایی و چه به صورت گروهی، و تنها از نیزه های آهنین خود به عنوان سلاح استفاده می کردند، خود را به عنوان یک جنگجو (مورانی) ثابت کردند. (معمولاً، فقط شیرهای نر در این مراسم شکار می شدند، که به نام آلا مایو شناخته می شد، زیرا شیرهای ماده اجداد مقدس زندگی در نظر گرفته می شدند.) اگرچه شکار شیر در حال حاضر در شرق آفریقا غیرقانونی است و ماسایی ها فقط شیری را می کشند. اگر دام های آنها را تهدید کند، شجاعت شدید مورانی امروزه هنوز مورد احترام است.

سیستم اجتماعی جمعی ماسایی

سیستم اجتماعی اشتراکی فرض می کند که چندین خانواده که با پیوندهای خونی متحد شده اند در کنار هم زندگی می کنند. گاو و سایر اموال مورد استفاده مشترک هستند. هر یک از اعضای قبیله باید به قوانین پذیرفته شده احترام بگذارد و کارها و مزایای مشترک را به اشتراک بگذارد. طایفه نیز به نوبه خود مسئول اعمال هر یک از اعضای جامعه است.

همه اعضای نر قبیله به نوبت بزها و گاوها را برای چرا به دشت می برند. آنها به دنبال چاله های آبی برای گاو می گردند و گله های گاوها را از حملات شیرها، پلنگ ها و کفتارها محافظت می کنند. زنان کارهای خود را مشترک انجام می دهند. خانه ها را تعمیر می کنند، عصرها دام ها را می دوشند، از بچه ها مراقبت می کنند و با هم آب و هیزم می آورند.

مذهب ماسایی: مردم ماسایی یکتاپرست هستند و خدای آنها « انگای » نام دارد، خدایی که بیشتر خیرخواه است و با توجه به احساساتی که دارد خود را به رنگ های مختلف نشان می دهد. رنگهای مذکور معانی دقیقی دارند:

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

مشکی و آبی تیره به معنای خوش اخلاقی خداوند نسبت به مردان است. از سوی دیگر، قرمز با عصبانیت خدا شناخته می شود.

انکای دو جلوه دارد:

انکای ناروک، خدای سیاه، خوب و محبوب، علف و رونق می آورد. او در رعد و برق و باران یافت می شود. انکای - و - نیوکی، خدای سرخ، انتقام جو، قحطی و گرسنگی می آورد. او در رعد و برق یافت می شود و با فصل خشک شناخته می شود.

اهمیت گاو برای ماسایی ها را می توان در مذهب آنها و انکای جستجو کرد. امروزه اکثر مردم ماسایی مسیحی و تعداد بسیار کمی مسلمان هستند.

رهبران روحانی ماسایی: اولیبونی و لوبیون

رهبران معنوی، معروف به اولیبونی یا لوبیون، در هر خانواده ماسایی رایج بودند. اولیبونی دارای قدرت شفابخش عرفانی و همچنین دارویی بود. آنها آینده را پیش بینی می کردند و مردم را از بیماری های جسمی، روحی و روحی شفا می دادند.

آنها مسئول تشریفات بودند، جامعه را در قربانی ها رهبری می کردند، مراسم را برپا می کردند و بزرگان را در جنبه های معنوی توصیه می کردند. آنها همچنین پیامبران، شمنان (درمانگران سنتی) و بینا بودند.

رژیم غذایی ماسایی: رژیم غذایی سنتی ماسایی از شش غذای اصلی تشکیل شده است: گوشت، خون، شیر، چربی، عسل و پوست درخت. هم شیر تازه می نوشند و هم شیر تازه را از کله می نوشند و گاهی آن را با خون تازه گاو مخلوط می کنند. خون از طریق سوراخ کردن ورید گردن به دست می آید. مخلوط خون و شیر بیشتر به عنوان نوشیدنی آیینی و غذای بیماران استفاده می شود.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

گاو نر، گاو و بره در مناسبت‌های خاص و مراسمی برای گوشت ذبح می‌شوند. محصولات جانبی حیوانات - پوست به عنوان بستر استفاده می‌شود و از سرگین گاو برای ساخت و ساز استفاده می‌شود (به دیوارها می‌مالند). کل شیوه زندگی ماسایی‌ها واقعاً حول محور گاوهایشان می‌چرخد. اخیراً، مردم ماسایی رژیم غذایی خود را با محصولات کشاورزی مانند پودر ذرت، برنج، کلم در میان سایر محصولات غذایی تکمیل کرده‌اند.

لباس ماسایی: تقریباً هر عکس، مردان و زنان ماسایی را نشان می‌دهد که شل‌های قرمز روشن یا گاهی آبی یا یاسی به تن دارند. در کنار رقص پرش، لباس، به ویژگی بارز این عشایر تبدیل شده است. لباس بر حسب جنس، سن و مکان متفاوت است. مردان جوان تا چند ماه پس از ختنه لباس سیاه می‌پوشند. اگرچه قرمز رنگ مورد علاقه ماسایی‌هاست. پارچه‌های مشکی، آبی، چک شده و راه‌راه نیز همراه با لباس‌های آفریقایی چند رنگ پوشیده می‌شود.

در دهه ۱۹۶۰، ماسایی‌ها شروع به جایگزینی پوست گوسفند، پوست گوساله و پوست حیوانات برای مواد تجاری بیشتر کردند. پارچه‌ای که برای پیچیدن دور بدن استفاده می‌شود در زبان ما «شوکا» نامیده می‌شود.

زنان ماسایی به طور منظم جواهرات می‌بافند و مهر می‌زنند که نقش مهمی در تزئین بدن آنها دارد. سوراخ کردن گوش و کشیده شدن لاله گوش نیز بخشی از زیبایی ماسایی است و هم مرد و هم زن حلقه‌های فلزی روی لاله گوش خود می‌پوشند.

مراسم و تشریفات ماسایی

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

در جامعه ماسایی مراسم زیادی وجود دارد از جمله Enkipaata (مراسم پسر ارشد)، Emuratta (ختنه)، Enkiama (ازدواج)، Eunoto (مراسم تراشیدن جنگجو) Eokoto e-kule (مراسم نوشیدن شیر)، Enkang oo-nkiri (گوشت-مراسم غذا خوردن)، Olngesherr (مراسم بزرگترها) و غیره. همچنین، مراسمی برای پسران و دختران خردسال از جمله Eudoto/Enkigerunoto oo-inkiyiaa و Ilkipirat وجود دارد. به طور سنتی، پسران و دختران باید قبل از ختنه، برای افراد زیر سن قانونی تحت این اقدامات قرار گیرند. با این حال، بسیاری از این شروع ها به مردان مربوط می شود در حالی که شروع زنان بر ختنه و ازدواج متمرکز است. مردان مجموعه های سنی را تشکیل می دهند و آنها را به بزرگسالی نزدیک می کند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

Enkipaata, Eunoto و Olng'esherr سه آیین مردانه مرتبط با گذر از جامعه ماسایی هستند Enkipaata : القای پسران است که منجر به شروع می شود Eunoto. تراشیدن موران است که راه را برای بزرگسالی هموار می کند. و Olng'esherr مراسم گوشت خواری است که پایان اخلاق پرستی و آغاز پیری را نشان می دهد. مناسک عبور عمدتاً توسط مردان جوان جامعه ماسایی بین پانزده تا سی سال انجام می شود، اما زنان نیز وظایف خاصی را بر عهده می گیرند.

با آموزش دادن به جوانان در مورد نقش آینده خود در جامعه ماسایی، این آیین ها در ابتدا به آنها به عنوان بزرگان جوان و در نهایت به عنوان سالمندان ترغیب می شود. احترام و مسئولیت، پاسداری از اصل و نسب، انتقال قدرت از عصری به عصر دیگر و انتقال دانش بومی مانند دامداری، مدیریت تعارض، افسانه ها، سنت ها و مهارت های زندگی، از ارزش های اصلی است. در آن آداب عبور تعبیه شده است. با این حال، در حالی که مناسک هنوز جمعیت نسبتاً قابل توجهی را به خود جذب می کند، به نظر می رسد که این عمل به سرعت در حال کاهش است به دلیل ظهور سریع کشاورزی به عنوان منبع اصلی درآمد، اصلاحات در سیستم مالکیت زمین و تأثیر تغییرات آب و هوایی که بر بقای گاو تأثیر می گذارد. .

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

زنان سن خاص خود را ندارند اما توسط همسرانشان به رسمیت شناخته می شوند.
تشریفات تجلی فرهنگ ماسایی و خودمختاری است. هر مراسمی یک زندگی جدید است. آنها مناسک گذر هستند و هر کودک ماسایی مشتاق است که این مراحل حیاتی زندگی را پشت سر بگذارد

موی ماسایی: مردم ماسایی، چه زن و چه مرد، بیشتر سر خود را برای برگزاری مراسمی مانند ختنه و ازدواج می تراشند. این نشان دهنده شروع تازه‌ای است که با گذر از فصل‌های زندگی به فصل‌های دیگر انجام خواهد شد.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

این فقط جنگجویان ماسایی هستند که مجاز به پوشیدن موهای بلند هستند که در رشته های بافته نازک می بافند.

نام کودکان ماسایی پس از رسیدن به سن ۳ سالگی "ماه" است و سرهای آنها جدا از یک دسته مو که شبیه یک کاکل است، از پشت گردن تا پیشانی تمیز می شود. پسران جوان نیز دو روز قبل از ختنه شدن، تراشیده می شوند. سپس جنگجویان جوان اجازه می دهند موهای خود رشد کنند و زمان زیادی را صرف حالت دادن به مو می کنند.

موسیقی و رقص ماسایی: مردم ماسایی هنگام آواز خواندن یا رقصیدن از ساز استفاده نمی کنند. تمام موسیقی آنها آواز است، به جز بوق های بزرگی که برای برخی آهنگ ها استفاده می شود. موسیقی آن ها شامل ریتم هایی است که توسط گروهی از خواننده ها که هارمونی می خوانند، اجرا می شود، در حالی که اولارانینانی (رهبر آهنگ) ملودی را می خواند.

MAASAI HERITAGE MUSEUM

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

اولارانیانی معمولاً شخصی است که می تواند آن آهنگ را به بهترین نحو بخواند. هنگامی که اولارانیانی شروع به خواندن یک ردیف یا عنوان (تعداد) آهنگ می کند، گروه با یک تماس متفق القول به تایید پاسخ می دهد. مهره هایی که هم مردان و هم زنان می پوشند، در حالی که ماسایی ها می پرند و می رقصند، صدای جرنج جرنج ایجاد می کنند. زنان لالایی می خوانند، آهنگ ها را زمزمه می کنند و آهنگ هایی را می خوانند که پسرانشان را می ستایند.

فصل اوج آواز و رقص در هنگام بارندگی است که البته زمان مناسبی برای جشن گرفتن مراحل مهم زندگی مانند ختنه و ازدواج است.

فرهنگ ماسایی در خطر انقراض

برخی از سنت های ماسایی اکنون مربوط به گذشته است. به عنوان مثال، از آنجایی که نیاز به جنگ با قبایل همسایه دیگر حیاتی نیست، دوره خدمت مردان قبایله به عنوان جنگجو کاهش یافته است.

تقریباً هیچ اردوگاهی برای موران وجود ندارد و هیچ مسابقه ای بین آنها وجود ندارد. ممنوعیت سرقت دام و شکار شیر و سایر شکارچینی که جمعیت آنها کاهش یافته است وجود دارد. با کاهش مساحت مراتع مصوب دولت و در نتیجه کاهش تعداد دام، برخی از طوایف مجبور شدند به تدریج به سمت شیوه زندگی ساکنان روی آورند و به کشت محصولات کشاورزی روی آورند. و به دنبال کار در شهرستان ها باشند.

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران
کنیا - نایروبی

با صحبت از تغییرات مثبت، ختنه زنان به طور فزاینده ای نادر می شود، و زنان ماسایی در حال آموزش هستند و به همراه آن فرصتی برای تأثیرگذاری بسیار بیشتر بر شرایط زندگی خود به دست می آید. تمدن هر روز عمیق تر به ماسایلند نفوذ می کند و تغییرات قابل توجهی در الگوهای اقتصادی، زندگی روزمره، سنت ها و حتی در رژیم غذایی ماسایی ها ایجاد می کند.

کسانی که به خوبی با فرهنگ مردم و فرآیندهای سریع در حال وقوع آشنا هستند، نشان می دهند که جامعه ماسایی می تواند تا چند نسل دیگر به شکل فعلی یا مشابه آن وجود داشته باشد و پس از آن، پایه های روش های مرسوم دستخوش قابل توجهی خواهد شد. فرسایش آداب و رسوم بیشتر به موضوع گذشته تبدیل خواهد شد.

منابع:

1. <https://www.masaimara.travel/maasai-tribe-facts.php>
2. <https://artsandculture.google.com/story/the-maasai-community-of-kenya-national-museums-of-kenya/dQXRBRpBomHaLQ?hl=en>
3. <https://nation.africa/kenya/blogs-opinion/blogs/immense-soft-power-potential-in-kenya-s-rising-cultural-diplomacy-4184950>
4. <https://www.oretetisafari.com/blog/maasai-tribe>
5. <https://ich.unesco.org/en/USL/enkipaata-eunoto-and-olng-esherr-three-male-rites-of-passage-of-the-maasai-community-01390>
6. <https://www.micato.com/5-fascinating-facts-about-the-maasai-people/>